

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ФАКУЛЬТЕТ туризму, бізнесу і психології
КАФЕДРА психології і туризму

СИЛАБУС

**вибіркової навчальної
дисципліни**

ПСИХОЛОГІЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ
С4 ПСИХОЛОГІЯ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПСИХОЛОГІЧНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ І
КОНСУЛЬТУВАННЯ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	другий (магістерський) рівень
КАФЕДРА	психології і туризму
ФАКУЛЬТЕТ	туризму, бізнесу і психології
ВИКЛАДАЧ	БАБАТІНА Світлана Іванівна кандидат психологічних наук, доцент
СТАТУС ДИСЦИПЛІНИ	дисципліна вільного вибору студента
ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ У КРЕДИТАХ ЄКТС / ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН	3 кредити ЄКТС / 90 годин
МОВА ВИКЛАДАННЯ	українська

КОРОТКА АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

(Що я вивчатиму?)

Навчальна дисципліна «Психологія емоційного інтелекту» є поглибленим курсом, що вивчає теоретичні та практичні аспекти емоційного інтелекту (ЕІ) як важливої складової особистісного та соціального функціонування. Курс охоплює історію розвитку концепції ЕІ, основні моделі (змішана модель Д. Гоулмана, модель емоційної компетентності Р.Бар-Она), нейрофізіологічні основи емоцій, роль емоцій в когнітивних процесах, розвиток ЕІ протягом життя, методи діагностики та можливості його розвитку. Особлива увага приділяється практичному застосуванню ЕІ в різних сферах життя, включаючи міжособистісні стосунки, навчання, професійну діяльність та лідерство.

Предметом вивчення дисципліни є теоретичні концепції емоційного інтелекту, його структура, методи вимірювання, динаміка розвитку та можливості застосування в різних контекстах життєдіяльності.

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

(Чому це потрібно й цікаво вивчати?)

Мета дисципліни: формування у студентів-психологів системного розуміння сутності, структури та значення емоційного інтелекту, а також оволодіння базовими знаннями та навичками для його діагностики та розвитку на основі сучасних наукових підходів.

Основні завдання дисципліни:

- ✓ Ознайомити студентів з історією розвитку концепції емоційного інтелекту та основними науковими моделями.

- ✓ Розглянути нейрофізіологічні основи емоцій та їхній зв'язок з когнітивними процесами,

використовуючи сучасні дослідження в нейронауках.

- ✓ Поглиблено розглянути змішану модель емоційного інтелекту Д. Гоулмана та її наукове обґрунтування.

- ✓ Детально вивчити модель емоційної компетентності Р. Бар-Она та її емпіричну валідність.

- ✓ Ознайомити з концепцією базових емоцій Пола Екмана, результатами його кроскультурних досліджень та нейронними корелятами.

- ✓ Розглянути розвиток емоційного інтелекту протягом життєвого циклу з позицій вікової психології та нейророзвитку.

- ✓ Вивчити науково обґрунтовані методи діагностики емоційного інтелекту (тести здатності, опитувальники з доведеною психометричною надійністю та валідністю).

- ✓ Проаналізувати результати наукових досліджень щодо ролі емоційного інтелекту в міжособистісних стосунках, навчанні, професійній діяльності та лідерстві.

- ✓ Ознайомити з науково підтвердженими програмами та методами розвитку емоційного інтелекту.

- ✓ Розвинути розуміння значення емоційної саморегуляції та емпатії в професійній діяльності психолога на основі етичних та наукових принципів.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

(Чому я навчуся на цій дисципліні?)

Після успішного завершення вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- ✓ Історію розвитку та основні наукові моделі емоційного інтелекту.
- ✓ Нейрофізіологічні основи емоцій та їхній зв'язок з когніцією на основі сучасних досліджень.
- ✓ Компоненти змішаної моделі емоційного інтелекту (Д. Гоулман) та їхню емпіричну підтримку.
- ✓ Концепцію базових емоцій (П. Екман), докази їхньої універсальності та нейронні механізми.
- ✓ Динаміку розвитку емоційного інтелекту протягом життя з наукової точки зору.
- ✓ Науково обґрунтовані методи діагностики емоційного інтелекту та їхні психометричні характеристики.
- ✓ Результати наукових досліджень щодо впливу емоційного інтелекту на різні сфери життєдіяльності.
- ✓ Основні науково підтверджені підходи до розвитку емоційного інтелекту

КОМПЕТЕНТНОСТІ

(Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)

- ✓ Здатність порівнювати та критично оцінювати різні наукові моделі емоційного інтелекту.
- ✓ Інтерпретувати результати наукових досліджень щодо емоційного інтелекту.
- ✓ Застосовувати науково обґрунтовані методи діагностики емоційного інтелекту (під керівництвом).
- ✓ Оцінювати рівень розвитку власного емоційного інтелекту на основі наукових критеріїв.
- ✓ Визначати сфери застосування емоційного інтелекту в професійній діяльності психолога, спираючись на наукові дані.

	✓ Планувати та застосовувати науково обґрунтовані вправи для розвитку окремих компонентів емоційного інтелекту. ✓ Аналізувати вплив емоційного інтелекту на ефективність спілкування та лідерства з урахуванням наукових досліджень.
ВИДИ ЗАНЯТЬ І ЇХНІЙ РОЗПОДІЛ ЗА ГОДИНАМИ	лекції – 14 годин семінарські заняття – 16 годин самостійна робота – 60 годин

ТЕМАТИКА (ЗМІСТОВНІ МОДУЛІ) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Наукові основи емоційного інтелекту.

Тема 1. Історія розвитку концепції емоційного інтелекту. Від соціального інтелекту до ЕІ. Критичний аналіз ранніх концептуалізацій. Сучасні наукові підходи до визначення ЕІ.

Тема 2. Нейрофізіологія емоцій та її зв'язок з емоційним інтелектом. Роль амігдали, префронтальної кори та інших мозкових структур. Нейронні механізми розпізнавання, розуміння та регуляції емоцій. Триєдина (ручна) модель мозку Dan Siegel.

Тема 3. Концепція базових емоцій Пола Екмана. Наукові докази універсальності мімічних виразів. Кроскультурні дослідження. Нейронні кореляти базових емоцій. Розширення переліку базових емоцій у сучасних дослідженнях.

Змістовий модуль 2. Основні наукові моделі емоційного інтелекту.

Тема 4. Змішана модель емоційного інтелекту Деніела Гоулмана. Наукове обґрунтування п'яти компонентів (самоусвідомлення, саморегуляція, мотивація, емпатія, соціальні навички). Критика та емпірична підтримка моделі.

Тема 5. Модель емоційної компетентності Рувена Бар-Она. Наукові дослідження валідності та застосування моделі в різних контекстах. Порівняльний аналіз з моделлю Д. Гоулмана.

Тема 6. Розвиток емоційного інтелекту: наукові перспективи. Вплив генетичних факторів та середовища. Роль соціалізації, навчання та життєвого досвіду. Вікові закономірності розвитку ЕІ на основі нейророзвиткових досліджень.

Змістовий модуль 3. Наукові методи діагностики та розвитку емоційного інтелекту.

Тема 7. Науково обґрунтовані методи діагностики емоційного інтелекту. Огляд тестів здатності та опитувальників самооцінки з доведеними

психометричними характеристиками (надійність, валідність). Критичний аналіз різних діагностичних інструментів.

Тема 8. Емоційний інтелект у контексті наукових досліджень різних сфер життя. Вплив ЕІ на академічну успішність, професійну діяльність, міжособистісні стосунки, лідерство та психологічне благополуччя (мета-аналізи та систематичні огляди).

Тема 9. Науково підтверджені програми та методи розвитку емоційного інтелекту. Огляд ефективних тренінгових програм, мета-аналізи ефективності втручань. Застосування наукових принципів розвитку ЕІ в індивідуальному та груповому консультуванні. Етичні аспекти розвитку ЕІ.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ (РОЗПОДІЛ БАЛІВ І КРИТЕРІЇ)

Розподіл балів між видами навчальної діяльності:

форма підсумкового контролю	види навчальної діяльності здобувача	максимальна кількість балів
залік	аудиторна та самостійна робота	50
	модульна контрольна робота (МКР)	50
	залік	-

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою:

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЄКТС	підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	задовільно
40 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
39 і менше	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів
(робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки; активно працює над практичними завданнями
«4»	студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначені понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням; активно працює над практичними завданнями
«3»	студент частково володіє матеріалом теми семінару; репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначені понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання; не включається в роботу над практичними завданнями
«2»	студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає або не ознайомлений з рекомендованою літературою, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загальногуманітарного та наукового мислення; ігнорує роботу над практичними завданнями

Критерії оцінювання **позааудиторної самостійної роботи** студентів

«5»	робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«4»	робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«3»	робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково
«2»	робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані
«0»	робота не виконана

Критерії оцінювання **модульної контрольної роботи** студентів

«5»	при виконанні завдання студент демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«4»	при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки
«3»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків
«2»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«0»	робота не виконана

Умови допуску до заліку: повне виконання програми курсу та всіх видів робіт, відпрацювання пропущених лекцій і семінарських занять, виконання самостійної роботи, успішне виконання модульної контрольної роботи.

- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.
- ✓ Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – Е та бал 60.

Критерії оцінювання **відповіді на заліку:**

критерії оцінювання	шкала оцінювання	
	«зараховано»	«не зараховано»
відповідність відповіді змісту питання	відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі	відповідь здобувача лише частково відповідає / не відповідає змісту питання. основні проблеми визначено нечітко / не визначено
повнота і ґрунтовність відповіді	основні питання розкриті повністю і ґрунтовно	основні питання розкриті лише частково і без належної глибини / зовсім не розкриті
термінологічна коректність	здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни	здобувач майже не користується професійною термінологією

ПОЛІТИКА КУРСУ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

- ✓ забезпечити викладання навчальної дисципліни згідно робочого плану;
- ✓ дотримуватися норм педагогічної етики, з повагою ставитися до особистості здобувачів;
- ✓ оцінювати навчальні досягнення здобувачів з опорою на визначені критерії для відповідних видів навчальної діяльності (див. вище);
- ✓ надавати відповіді на питання студентів щодо змісту курсу та організації навчання;
- ✓ залишатися доступним для комунікації у спосіб, визначений у силабусі.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТУДЕНТА

- ✓ виконати навчальну програму курсу в повному обсязі;
- ✓ дотримуватися у спілкуванні норм ділової етики,
- ✓ з повагою ставитися до інших здобувачів і викладача;
- ✓ дотримуватися вимог політики курсу, що зазначені нижче

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Для оперативної комунікації з викладачем щодо змістовних та організаційних питань з курсу рекомендується користуватись чатом в системі Microsoft Teams.

Перед тим, як надсилати викладачу питання, рекомендується перевірити чи не міститься відповідь на питання в тексті силабусу або серед матеріалів курсу (наприклад, у відповідній команді курсу в системі Teams або на платформі Moodle); звернутися з питанням до одногрупників, які можуть знати необхідну інформацію.

ВІДВІДУВАННЯ І ПРОПУСКИ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Відвідування здобувачами освіти лекційних і семінарських занять є обов'язковою умовою успішного проходження навчальної дисципліни.

Відсутність (з поважної та неповажної причини) на лекційному або семінарському занятті не звільняє від навчальної відповідальності і має бути відпрацьована, як це передбачено відповідним Порядком відпрацювання пропущених занять.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ Й ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Bar-On, R., & Parker, J. D. A. (2000). Emotional and social intelligence: Insights from the Emotional Quotient Inventory (EQ-i). In R. Bar-On & J. D. A. Parker (Eds.), *The handbook of emotional intelligence: Theory, development, assessment, and application at home, school, and in the workplace* (pp. 363–388). Jossey-Bass.

2. Боковець, О. І. (2022). Емоційний інтелект як ресурс психічного здоров'я. *Габітус*, 37, 68–75.

3. Борисенко, Л., & Корват, Л. (2023). Зв'язок емоційного інтелекту та самоефективності особистості. *Журнал соціальної та практичної психології*, (2), 5–10.

4. Буркало, Н. І. (2019). Психологічні особливості емоційного інтелекту. *PSYCHOLOGICAL JOURNAL*, (5), 34–49.

5. Дерев'янка, С. П. (2023). Психологія емоційного інтелекту: Навчально-методичні рекомендації. НУЧК імені Т. Г. Шевченка.

6. Дубравін, Д. (2021). Лідер з емоційним інтелектом – унікальний актив компанії. *П'ять ознак, що у вас із цим усе в порядку*. Forbes. Retrieved from <https://forbes.ua/leadership/lider-s-emotsionalnym-intellektom-unikalnyy-aktiv-kompanii-pyat-priznakov-chto-u-vas-s-etim-vse-v-poryadke-13032021-927>

7. Гоулман, Д., Бояціс, Р., & Маккі, Е. (2021). *Емоційний інтелект лідера* (В. Глінка, Пер.; 3-тє вид.). Наш Формат.

8. Goleman, D. (2020). *Emotional intelligence*. Bloomsbury.

9. Ключко, А. (2022). Психологічні особливості управлінської діяльності менеджерів освітніх організацій в умовах інноваційних змін. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Психологія*, (1), 35–40.

10. Корольова, Є. (n.d.). *Розум та почуття. Чому люди з високим IQ поступаться тим, хто легко розпізнає свої та чужі емоції*. Retrieved from <https://focus.ua/uk/lifestyle/504971-cho-takoe-emocionalnyj-intellekt>
11. Любіна, Л. А., Тимофієва, М. Ф., & Осипенко, В. А. (2018). Емоційна компетентність як показник психологічного здоров'я особистості майбутніх лікарів. *Психологічний часопис*, (5(15)), 81–97.
12. Лящ, О. (2021). *Гене́за емоційного інтелекту в юнацькому віці* (Дисертація доктора психологічних наук). Київський національний університет імені Тараса Шевченка.
13. Мазоха, І. (2020). Аналіз проблеми емоційного інтелекту як особистісного ресурсу. *Сучасна психологія: проблеми та перспективи*, 100–104.
14. Марчук, С. В. (2021). Теоретичний аналіз поняття емоційного інтелекту в психології. *Серія Психологія*, (3), 20–23.
15. Матійків, І. М. (2012). *Тренінг емоційної компетентності: навч.-метод. посібник*. Педагогічна думка.
16. Mayer, J. D., Caruso, D. R., & Salovey, P. (2016). The ability model of emotional intelligence: Principles and updates. *Emotion Review*. Retrieved from <https://doi.org/10.1177/1754073916639667>
17. Моторнюк, У. І., & Крохмальна, Я. О. (2022). Емоційний інтелект у системі управління персоналом: структура та проблеми оцінювання. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*, (2(8)), 52–60.
18. Нікітюк, Ю. *Емоційний інтелект як ключовий софт-скіл співробітника в умовах невизначеності*. [Електронний ресурс]. Retrieved from https://cases.media/article/emociinii-intelekt-yak-klyuchovii-soft-skil-spivrobitnika-v-umovakh-nevznachenosti?srsId=AfmBOooU7guPi0mq58gg-LLnEv8GipY6lP2V_z5INCPmYD3ezOwJpZyT

ФОРМИ І СПОСОБИ ПОТОЧНОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Форма семестрового контролю – ЗАЛІК в усній формі.

Поточний контроль передбачає:

- ✓ оцінювання усних відповідей здобувачів під час семінарських занять;
- ✓ оцінювання позааудиторних самостійних робіт